

Hermeandering van de Uffelsebeek

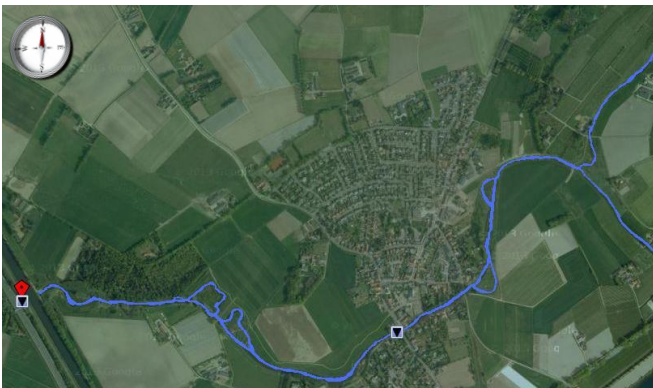
Thijs Kivits

Onderzoeksvraag

Heeft de hermeandering van de Uffelsebeek begin deze eeuw geleid tot de gewenste gevolgen*?

Gebiedsbeschrijving

We zijn aanbeland in het zuiden van het land, in Midden-Limburg. Tussen de Belgische grens en de Maas kronkelt hier de Uffelsebeek, die zich opsplijt in de Haelensebeek en de Panheelderbeek^[1]. Deze beek kronkelt hier echter nog niet zo lang, in de jaren '60 en '70 van de 20^e eeuw werd deze beek namelijk genormaliseerd. Deze normalisatie (kanalisatie) had als gevolg dat de beek een snelle afvoer had, wat benenloops gunstig was. Bovenloops echter leidde dit regelmatig tot verdroging. Bovendien stroomde het water te snel (gem. 0,90m³/s) voor de natuur om zich te kunnen ontwikkelen.

Figuur 1: Grathem en de Uffelsebeek,. De nieuw gelegde meanders zijn goed zichtbaar, eveneens als de, oudere, genormaliseerde loop van de beek.

Resultaten

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag, heb ik behalve de website van Waterschap Peel en Maasvallei ook de beek zelf^[2] bezocht.

Figuur 2: Een van de nieuwe meanders in de Uffelsebeek

Al snel kwam ik erachter dat de beek eutroof en verontreinigd is, en lage zuurstofgehalten kent. In de jaren '90 werden de maximale waarden jaarlijks fors overschreden voor verschillende stoffen, waaronder

zware metalen. Hoe verder van de Belgische grens, hoe beter de zuurstofgehalten in de beek waren. De biodiversiteit bij de beek was erg laag en beperkte zich tot slechts wat algemene macrofauna. Sinds de hermeandering groeien er bijzondere planten langs de oevers en nestelt er de steenuil^[3]. Bovendien heeft Natuurmonumenten nog veel grootsere plannen met het gebied. Op termijn wil men bloemrijke gras- en hooilanden, natuurlijke bossen, poelen en houtwallen ontwikkelen langs de Uffelsebeek.

Figuur 3: Een bordje van Natuurmonumenten om fietsers en wandelaars te attenderen op de mooie en bijzondere omgeving.

De hermeandering van de beek zorgt ervoor dat de stroomsnelheid afneemt, waardoor de bodem van de beek minder snel uitslijt. Bovendien wordt de beek verlengd, waardoor deze meer oppervlak krijgt. Bij extreme neerslag zal de afvoer dan minder intens zijn, maar duurt het wel langer voordat deze is afgevoerd. Dit zorgt op lange termijn voor een hogere basisafvoer. Dit proces zorgt ervoor dat bij extreme regenval de Maas niet overstroomt, maar dat het water opgeslagen blijft in de beek. Extreme neerslag kan dan gelijkmatiger afgevoerd worden.

Conclusie

Als we alle feiten op een rijtje leggen, zien we dat de beek voorheen weinig leven kende, een snelle afvoer had en zwaar verontreinigd was. Na de hermeandering is te zien dat het leven terugkeert en er zal blijven, gezien de plannen van Natuurmonumenten. Ook de afvoer is aangepakt, bij excessieve neerslag wordt de Maas niet overbelast. Gezien de gewenste gevolgen en de daadwerkelijke gevolgen is te stellen dat de hermeandering van de Uffelsebeek geslaagd is.

Referenties

Waterschappen Limburg, 10 nov. 2014, waterschappenlimburg.lizard.net
A. Verlinden, P. Visman; maart 2002, 32.0312.1, stroomgebiedsvisie Haelensebeek, Waterschap Peel en Maasvallei, Zuiveringschap Limburg, Provincie Limburg; Grontmij, Royal Haskoning, Arcadis; Eindrapportage.
Microsoft Windows Paint ©
Samsung Galaxy S4 GT-I9050S (foto's)
Google Earth.Ink
<https://www.natuurmonumenten.nl/uffelse-beek>
<http://edepot.wur.nl/51779>

*1herstel van verdroogde grondwaterafhankelijke natuurgebieden, 2realisatie van de aquatisch-ecologische streefbeelden vastgesteld in de Regionale WatersysteemVerkenningen, 3realisatie van voldoende waterberging zodat tijdens Maashoogwaters 20% van de regionale afvoer regionaal geborgen kan worden, 4waterhuishoudkundige invulling van de ontwikkelingsperspectieven uit het POL